

Modal Verbs

- Způsobová slovesa -

can	you help me?	Můžeš mi pomoci?
could		Mohl bys mi pomoci? / Mohl jsi mi pomoci? (<i>Could</i> vyjadřuje podmiňovací způsob i minulý čas)
will		Pomůžeš mi?
would		Pomohl bys mi?
shall	I help you?	Mám ti pomoci? – Ptám se na radu, názor, (jen 1. osoba jed. i mn. č.)
	we help them?	Pomůžeme jim? – V množném čísle většinou překládáme do čestiny <u>budoucnosti</u> .
should	I help you?	Měl bych ti pomoci?
may	I help you?	Smím ti pomoci? – Zdvore o něco žádám. Jako smět se <i>may</i> překládá jen v případě otázky.

Jen oznamovací věty:

I may help him.	Možná mu pomůžu. – V oznamovacích větách má <i>may</i> význam “možná”.
I might help him.	Možná mu pomůžu. / Mohl bych mu pomoci. – menší pravděpodobnost než <i>may</i> , jinak říká totéž
I must help him.	Musím mu pomoci. – Dávám někomu rozkaz (třeba i sám sobě), doporučení.
He must be crazy.	To musí být blázen. – Vyjadřuji vlastní názor, domněnku, silné přesvědčení.
We ought to help him.	Měli bychom / Musíme / Máme mu pomoci. – Tzv. semi-modální sloveso, vyjadřuje něco mezi ‘should’ a ‘have to’; nevyskytuje se příliš často

Pravidla:

1. žádné -s ve 3. osobě
2. otázka a zápor bez pomocného ,do/ does‘
3. po MV následuje významové sloveso v základním tvaru, bez předložky ,to‘ (s výjimkou *ought to*)
4. nemají infinitiv (“to can”) a –ing formu
5. mohou být použita s minulým infinitivem, hovoříme-li o minulosti (You should have told me. It may have rained.), viz níže.

MV in the Past

Expressing assumptions (Vyjadřování domněnky – asi, možná...):

I	must	have been drunk.	Asi jsem byl opilý. (Musel jsem být, vzhledem k tomu, že si to nepamatuji.)
It	couldn't	have been that difficult.	Nemohlo to být tak těžké. (Myslím si, že nebylo, když to zvládly i mladší děti.)
He	may	have seen the movie before.	On už možná ten film viděl.
She	might	have got lost again.	Možná se opět ztratila.

Expressing regrets, reproach (Vyjadřování lítosti, výčitek):

You	should	have told me sooner.	Měl jsi mi to říct dřív. (Výčitka, lítost; kdyby to býval řekl, bylo by se to nestalo...)
We	shouldn't	have said that to him.	Neměli jsme mu to říkat. (Řekli jsme mu to, a teď máme problém.)
I	could	have learnt harder when I was younger.	Měl jsem se víc učit, když jsem byl mladý. (Neučil jsem se, a teď sklízím plody.)

Opisy způsobových sloves

Co jsou to opisy

Opis modálního slovesa je sloveso nebo slovní spojení, které má stejný nebo podobný význam, jako dané modální sloveso. Je to spojení, které se svým významem modálnímu slovesu podobá. Je to prostředek, jak význam modálního slovesa vyjádřit jinak. Způsobů, jak to vyjádřit, může být mnoho.

Opis použijeme všude tam, kde modální sloveso nestačí. Tedy např. v minulém čase, v infinitivech, v budoucím čase, v předpřítomném čase apod.

have to (must) = muset

Zatímco pomocí *must* přidělujeme povinnost nebo silné doporučení, pomocí *have to* jen sdělujeme, že má někdo nějakou povinnost či úkol. *Must* tudíž můžeme použít jen v oznamovacích větách v přítomném čase. NELZE s ním tvořit otázky či věty v jiných časech.

You have to pay the bill. = *Musíš zaplatit ten účet.* – Je to tvoje povinnost, kterou ti někdo uložil. Jen tě o tom informuji a v podstatě je mi jedno, jestli ho zaplatíš nebo ne.

You must pay the bill. = *Musíš zaplatit ten účet/ Zaplat'...* – Já chci, abys ten účet zaplatil.

I must see the movie. = *Musím se na ten film podívat* (chci se na něj podívat, protože si myslím, že se mi bude líbit.)

Velký rozdíl je pak v záporných větách:

She doesn't have to listen to it. = *Nemusí to poslouchat.*

She mustn't listen to it. = *Nesmí to poslouchat.*

be able to (can) = moci, umět

Významově se *can* a *be able to* neliší. Opis zvolím ve chvíli, kdy *can* nelze použít, tedy např. v předpřítomném čase (I have never been able to speak English fluently.), v budoucnosti či v kombinaci s dalšími způsobovými slovesy (Will you be able to contact her soon? I may not be able to arrive in time.)

be allowed to (may, mustn't, ale mnohdy i can) = smět

Be allowed to znamená doslova *být dovoleno*. Trpným rodem vyjadřuji, že někdo někomu něco dovolil. V češtině v této situaci většinou používáme sloveso *smět*.

It isn't allowed to smoke here. = *Nesmí se tu kouřit.*

He wasn't allowed to board the plane without his passport. = *Nesměl nastoupit do letadla bez pasu.*

Způsobové *may* používáme jen v otázkách (May I enter?). Rozdíl oproti opisnému tvaru (Am I allowed to enter?) je v tom, koho se ptáme. Pomocí *may* zdvořile žádáme o svolení, tudíž otázka míří na někoho, kdo nám to svolení může dát (chci např. vstoupit k lékaři do ordinace). Pomocí opisu se jen informujeme, zda to není zakázané (např. obávám se, abych nevjel do zákazu vjezdu, tak se zeptám kolemdoucího, jestli se tam smí).

V přítomném čase lze použít *mustn't* i tento opis. Rozdíl je pak v tom, že *mustn't* něco zakazuje, tedy ukládá zákaz, kdežto *be not allowed to* jen oznamuje, že se něco nesmí.

You mustn't cheat. – Já ti to zakazuji.

You are not allowed to cheat. – Je to tak dáno, je to ve školním řádu. Není to můj zákaz.

be supposed to (shall/should) = mít (něco udělat)

Sloveso *should* vyjadřuje, že by někdo něco měl či neměl udělat. Mluvíci to dané osobě doporučuje. (You should work harder.) Má také jen jeden tvar, proto v ostatních časech použijeme opisnou vazbu *be supposed to*.

She wasn't supposed to leave the house. (*Neměla opouštět dům.* = *Očekávalo se od ní, že ho neopustí.*)

They are supposed to pick up kids from school. (*Mají vyzvednout děti ze školy.*)

Kam to mám dát? = Where shall I put it? (*ptám se na názor*) X Where am I supposed to put it? (*informuji se, potřebuji vědět, co se ode mě očekává.*)

Rozdíl v přítomném čase mezi SHOULD a opisem je podobný rozdílu mezi MUST a HAVE TO. Pomocí SHOULD někomu někdo sděluje, co si on skutečně myslí. Důrazně někomu např. něco radí. BE SUPPOSED TO oproti tomu pouze oznamuje, co se očekává.

You should study./You must study. – Je to můj názor, moje rada tobě. Pokud to neuděláš, zklameš jen mě.

You are supposed to study./You have to study. – Není to můj názor, jen vím, že se to očekává, např. to tak po tobě chce někdo jiný. Pokud to neuděláš, zklameš někoho jiného, případně budeš mít závažnější problémy.